

Motion till riksdagen 2011/12:A370

av **Anders Karlsson m.fl. (S)**

Solidaritetsansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en lagstiftning om solidariskt ansvar för att säkra löneutbetalningar och stärka motivationen för huvudentreprenörer att välja seriösa underentreprenörer.

Motivering

Det blir allt vanligare med olika former av entreprenadkedjor i olika branscher och längden på dessa kedjor tycks enbart öka. Flera nivåer av underentreprenörer ökar risken för att det uppstår problem – både för de anställda och för samhället. För de anställda är det inte ovanligt att det uppstår problem med exempelvis utbetalning av intjänad lön till arbetstagare som är i slutet av en lång underentreprenadskedja. Detta gäller särskilt för utländska arbetstagare som tillfälligt utstationeras till Sverige för arbetet i fråga. För samhället kan det innebära att skatt samt sociala avgifter undanhålls staten.

En huvudentreprenör har i dagsläget inget ansvar för att de underentreprenörer som är verksamma på exempelvis en byggarbetsplats är seriösa och kan följaktligen utnyttja fördelarna med att söka en lägre kostnad utan att stå för någon risk avseende underentreprenörens agerande. Detta tydliggjordes inte minst vid det uppmärksammade bygget av en skola i Vellinge där det kunde konstateras att den lettiska underentreprenören Metto Jumti ej hade utbetalat några löner till sina utstationerade arbetstagare som utförde svetsarbete vid skolbygget som det svenska bolaget MVB Syd AB var huvudentreprenör för.

I en nyligen avkunnad dom från Arbetsdomstolen kan det tyvärr konstateras att eventuella oklarheter om vem som ska anses vara arbetsgivare i en entreprenadkedja faller tillbaka på den enskilda arbetstagaren. I målet AD 2011 nr 64 kom Arbetsdomstolen fram till att den arbetsgivare som arbetstagarna erhållit lönespecifikationer av samt även utbetalat lön till inte var att

Fel! Okänt namn på

anse som deras arbetsgivare, varvid det arbete de ostridigt hade utfört fick de helt enkelt inte betalt för. I sammanhanget ska det observeras att arbetstagarna överlämnat sin tidsrapport till företrädare för bolaget, att bolaget skriftligen sade upp personalen på grund av arbetsbrist samt den omständigheten att företrädare för bolaget vid förhandling med facket uppgivit bolaget som arbetsgivare åt arbetstagarna. Dessutom kunde det konstateras att bolaget var arbetsgivare i de deklarationsuppgifter som insänts till skattemyndigheten.

Ett system med solidaritetsansvar måste följaktligen införas för att förhindra denna exploatering av arbetskraften. Det är direkt stötande att arbetstagarna i fråga ej erhåller lön för det arbete de har utfört. I andra europeiska rättssystem har man sökt förhindra denna oseriösa hantering av arbetskraften genom att införa ett solidaritetsansvar för samtliga entreprenörer i en entreprenadkedja. I exempelvis Tyskland, Holland, Österrike, Spanien, Italien och Frankrike återfinns ett solidaritetsansvar för att förhindra denna otillbörliga exploatering av arbetskraften.

Vårt grannland Norge införde ett entreprenörsansvar i januari 2010 med motiveringen att regeringen ville ”I tillegg til å sikre faktisk lønnsutbetaling, er siktemålet for et solidaransvar å gi oppdragsgivere sterkere motivasjon til å velge seriøse underleverandører”, Ot.prp. nr. 88 (2008–2009).

Solidaritetsansvaret går ut på att samtliga aktörer i entreprenadkedjan kan göras solidariskt ansvariga på samma sätt som arbetstagarens arbetsgivare för ej utbetalad lön i vid bemärkelse. Detta innebär att en arbetstagare som ej erhåller klar och förfallen fordran från sin arbetsgivare kan framställa fordringsanspråken mot exempelvis huvudentreprenören. Huvudentreprenören kan sedan regressivriktat krav mot arbetstagarens formella arbetsgivare.

Modellen innebär dels att arbetstagarna ej går miste om intjänad lön dels att det solidariska ansvaret medför att huvudentreprenören gör en mer noggrann undersökning av de underentreprenörer som denna anlitar. Det är således nödvändigt att ansvaret ska gälla genom hela entreprenadkedjan av leverantörer och underleverantörer samt huvudentreprenör och underentreprenörer.

Det kan noteras att solidariskt entreprenörsansvar har godkänts av EU-domstolen i mål C-03/60 Wolff & Müller. Enligt den domen stod den tyska lagstiftningen om ansvar för huvudentreprenörer inte i strid med EU-rätten.

Stockholm den 4 oktober 2011

Anders Karlsson (S)

Gunnar Sandberg (S)

Lars Mejern Larsson (S)